

Guía Docente				
Datos Identificativos				2019/20
Asignatura (*)	Podoloxía xeral	Código		750G02012
Titulación	Grao en Podoloxía			
Descriptoros				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalegoInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Saúde			
Coordinación	Lopez Lopez, Luis	Correo electrónico	luis.lopezl@udc.es	
Profesorado		Correo electrónico		
Web	moodle.udc.es			
Descrición xeral	a materia de Podología General siguiendo el programa docente propuesto, pretende aportar los conocimientos básicos en nomenclatura técnica empleada en ciencias de la salud, habilidades y técnicas de exploración imprescindibles, así como la capacitación del alumno en el análisis y reflexión de los datos obtenidos para realizar una historia clínica que conduzca a la elaboración de un diagnóstico correcto de las patologías generales del pie, un pronóstico y la canalización del tratamiento dentro de su ámbito profesional. Conocer los fundamentos de la podología, su historia y el marco conceptual serán otros de los aspectos destacados que se abordarán en el entorno de la asignatura. No obstante, hay que ser conscientes de que la formación teórico-práctica en una disciplina aislada no basta para que los futuros profesionales comprendan el alcance y el significado del rol que deben desempeñar en su actividad diaria; al respecto se debe propiciar que los alumnos adquieran una formación completa que les permita dar una cobertura podológica integral al servicio de la población.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Coñecer o desenvolvemento embriolóxico nas distintas etapas de formación. A anatomía e fisioloxía humana. Estudo dos diferentes órganos, aparatos e sistemas. Esplacnoloxía vascular e nerviosa. Eixes e planos corporais. Anatomía específica do membro inferior.
A12	Realizar a historia clínica podolóxica e rexistrar a información obtida. Filoxenia do aparato locomotor. O pé a través da historia. Desenvolver as técnicas de exploración física. Parámetros clínicos normais en decúbito, bipedestación estática e dinámica. Técnicas de exploración clínica. Estudo das técnicas e forma de actuación podolóxica no ámbito sanitario.
A13	Coñecer os Fundamentos da Podoloxía. Ergonomía. Historia da profesión e marco conceptual. Concepto de profesión. Nomenclatura técnica empregada en ciencias da saúde. Adquirir capacidade na xestión clínica dos servizos de podoloxía.
A54	Manter actualizados os coñecementos, habilidades e actitudes.
A55	Garantir a calidade asistencial na práctica da podoloxía.
A58	Adquirir a capacidade crítica sobre publicacións científicas.
A59	Adquirir a capacidade de comunicar nos foros científicos os avances profesionais.
A60	Integrar os coñecementos, habilidades, destrezas, valores e actitudes adquiridos durante o itinerario curricular do alumno.
A87	CE23 - Conocer y aplicar la nomenclatura técnica de ciencias de la salud y realizar la historia clínica Podológica y registro de la información obtenida
A88	CE24 - Conocer la filogenia del aparato locomoto
A89	CE25 - Conocer y desarrollar las técnicas de exploración física y clínica y los parámetros clínicos normales en decúbito, bipedestación estática y dinámica
A90	CE26 - Conocer los fundamentos de la Podología, el concepto de profesión y saber reconocer las capacidades profesionales propias de la misma en el equipo multidisciplinar de salud
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.

B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva nun entorno de traballo.
B11	Coñecementos de informática relativos ó seu ámbito de estudo.
B12	Capacidade de xestión da información.
B13	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar.
B15	Sensibilidade cara temas medioambientais.
B18	Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na materia.
B21	Habilidades interpersonais.
B22	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Realizar a historia clínica podolóxica e registrar a información obviada.	A1 A12 A87 A88 A89 A90	B2 B3	C1 C2 C7 C8
Describir as técnicas e a forma de actuación podolóxica no ámbito sanitario. Coñecer a ergonomía.		B2	C8
Desenvolver as técnicas de exploración clínica e física, identificando os parámetros clínicos normais do aparello locomotor en decúbito, bipedestación estática e dinámica.	A12	B3 B6 B7 B13 B15 B18	C3
Coñecer o marco conceptual e histórico da profesión, e os fundamentos da podoloxía.	A13	B21 B22	C4 C5
Coñecer a nomenclatura técnica empregada en ciencias da saúde.	A13	B2	C3
Coñecer a evolución do pé a través da historia e a filoxenia do aparello locomotor.	A1		
Identificar e describir as alteracións estruturais do pé e as alteracións posturais do aparello locomotor con repercusión no pé e viceversa	A12 A13	B2	C3
Saber elaborar e utilizar a historia clínica e emitir e interpretar informes clínicos.	A12	B11 B12 B13	C3 C7
Actuar en base ao cumprimento das obrigacións deontolóxicas da profesión, a lexislación vixente e os criterios de normopraxis.		B2 B3	C3
Coñecer os dereitos do paciente, o concepto de responsabilidade civil e sanitaria	A58 A59	B3	C3

Resolver problemas éticos no exercicio da profesión, utilizando instrumentos que axuden ao profesional en caso de problemas éticos.	A54 A55		C3
Coñecer o marco profesional e os dereitos e obrigacións do profesional.	A60		C3
Manter e utilizar os rexistros con información do paciente para a súa posterior análise preservando a confidencialidade dos datos.		B21	C6

Contidos	
Temas	Subtemas
BLOQUE TEMÁTICO 1 FILOGENIA DO APARELLO LOCOMOTOR ESTRUTURA, MORFOLOXÍA E FUNCIÓNS DO PÉ	Tema 1: Filogenia do pé. 1.1. A orixe da vida. 1.2. O limiar da evolución humana. Perspectivas. 1.3. O pé ata os primates. 1.4. Pé primate. 1.5. Cambios evolutivos do pé derivados da bipedestación. 1.6. O pé a través da historia. Tema 2: Orientación espacial da extremidade inferior. 2.1. Planos de movemento. 2.2. Eixos de movemento. 2.3. Anatomía funcional. 2.4. Interacción das forzas na extremidade inferior. 2.5. Terminoloxía xeral. Tema 3: Estrutura e funcións do pé. 3.1. Concepto e definición do Pé. Gramatical. Anatómica. Funcional. Biónica. 3.2. Deseño estrutural e estático do pé. 3.3. Concepto de arco plantar. Concepto de bóveda. Arcos lonxitudinais e transversais. 3.4. Fórmula metatarsal. Fórmula dixital.

BLOQUE TEMÁTICO 2

EXPLORACIÓN CLÍNICA DO PÉ

Tema 4: Sala de exploración clínica.

- 4.1. Distribución e organización ergonómica.
- 4.2. Áreas de traballo.
- 4.3. Descrición do mobiliario.
- 4.4. Material e instrumental podolóxico.
- 4.5. Nomenclatura técnica empregada en ciencias da saúde I.

Tema 5: Inspección e palpación do pé.

- 5.1. Anatomía palpatoria do pé.
- 5.2. Coloración. Temperatura. Pulsos.
- 5.3. Edemas. Dermatopatías. Queratopatías. Onicopatías.
- 5.4. Alteracións da sudoración.
- 5.5. Fórmula dixital. Fórmula metatarsal.
- 5.6. Técnicas de palpación e a súa interpretación semiolóxica.
- 5.7. Nomenclatura técnica empregada en ciencias da saúde II.

Tema 6: Exploración articular do pé.

- 6.1 . Valoración do percorrido articular das articulacións: Morno- peroneo- astragalina. Subastragalina. Chopart. Lisfranc. Metatarsofalángica. Interfalángica.
- 6.2. Normas e secuencia exploratoria.
- 6.3. Balance articular normal.
- 6.4. Nomenclatura técnica empregada en ciencias da saúde.

Tema 7: Somatometría e antropometría.

- 7.1. Medidas do pé.
- 7.2. Goniometría. Proxeccións máis comúns no diagnóstico podolóxico. Radiogoniometría. Teoría e técnica da medición das principais angulacións e liñas de referencia nas principais proxeccións radiolóxicas do pé.
- 7.3. Cronoloxía da osificación no pé.

Tema 8: Exploración muscular.

- 8.1. Musculatura extrínseca. Esquema de Ombredanne.
- 8.2. Musculatura intrínseca.
- 8.3. Sistemática exploratoria. Rexión dorsal. Rexión plantar interna. Rexión plantar externa. Rexión plantar media.
- 8.4. Balance muscular.
- 8.5. Músculos agonistas, antagonistas e sinergistas.

Tema 9: Exploración neurolóxica en podoloxía.

- 9.1. Arcos reflexos. Reflexos osteo- tendinosos (patelar, aquíleo). Reflexo cutáneo-plantar.
- 9.2. Dermatomas. Descrición topográfica. Sensibilidade táctil, térmica.
- 9.3. O miotoma como unidade funcional. Técnicas de exploración. Probas de

estabilidade bípida e coordinación motora.

9.4. Coordinación neuromotora e propiocepción.

BLOQUE TEMÁTICO 3 EXPLORACIÓN CLÍNICA DA PELVIS, CADEIRA E XEONLLO	Tema 10: Exploración articular e muscular do xeonllo. 10.1. Inspección. Palpación. Exploración articular. Parámetros de normalidade. Técnicas específicas (Lachman test, McMurray, Cabot, Apley). 10.2. Exploración muscular. Parámetros de normalidade. Probas para a súa valoración. 10.3. Valores normais ángulos fémoro- tibiales. Trastornos da aliñación fémoro- tibial, genu- varum, genu- valgus, genu- flexus, genu- recurvatum. Tema 11: Exploración física da cadeira. 11.1. Inspección. Exploración articular. Parámetros de normalidade. Probas específicas (Ortolani, Barlow, Telescopio). Exploración muscular de cadeira. Parámetros de normalidade. Probas para a súa valoración. Tema 12: Exploración física da pelvis. 12.1. Inspección: basculación pélvica, anteversión e retroversión pélvica. 12.2. Dismetría real e funcional da extremidade inferior. Repercusións a nivel da columna vertebral.
BLOQUE TEMÁTICO 4 PEGADA PLANTAR CARACTERÍSTICAS OBTENCIÓN, INTERPRETACIÓN E VALORACIÓN	Tema 13: A pegada plantar. 13.1. Características. O pé humano preandante, durante a infancia e durante a idade adulta. 13.2. Interpretación evolutiva da pegada. 13.3. Valoración: Índice de Chippaux- Smirak; Índice de Staheli; Índice de vallo; Ángulo de Clarke. Tema 14: Técnicas de captación e almacenamento da imaxe da pegada plantar. 14.1. Podograma graxo. 14.2. Podograma de tinta. 14.3. Fotopodograma. 14.4. Radiofotopodograma. 14.5. Podoscopio e pedigrafías estático-dinámicas.

BLOQUE TEMÁTICO 5

ALTERACIÓNS ESTRUCTURAIS DO PÉ

ALTERACIÓNS POSTURALES DO APARELLO

LOCOMOTOR CON REPERCUSIÓN NO PÉ E VICEVERSA

Tema 15: Pé plano. Clasificación.

15.1. Pé plano osteoarticular: pé plano astrágalo vertical, pé plano por sinostosis do tarso, pé plano por alteracións do escafoides.

15.2. Pé plano artrítico- reumatoideo, pé plano postraumático e pé plano iatrogénico.

15.3. Pé plano por alteracións músculo- ligamentosas: plano-vallo infantil por laxitud ligamentosa, plano por sobrecarga ponderal intrínseca e/ou extrínseca.

15.4. Pé plano por factores endocrinos e sistémicos que modifican o tecido elástico.

15.5. Pé plano por alteracións neurológicas: nas neuropatías espásticas e nas neuropatías flácidas. Exame clínico da marcha patolóxica.

15.6. Anatomía patolóxica, exames complementarios, exploración, alternativas de tratamento, evolución, pronóstico e tratamento.

Tema 16: Pé cavo. Clasificación.

16.1. Pé cavo neurológico: por parálise espástica dos flexores, por parálises flácidas dos extensores.

16.2. Pé cavo osteoarticular: microtraumático, postraumático, iatrogénico e reumatoideo. Exame clínico da marcha patolóxica.

16.3. Pé cavo vallo. Pé cavo varo. Pé cavo posterior. Pé cavo mixto. Pé cavo anterior. Anatomía patolóxica, exames complementarios, exploración, alternativas de tratamento, evolución, pronóstico e tratamento.

Tema 17: Pé zambo.

17.1. Definición, etiopatogenia, epidemioloxía. Anatomía patolóxica osteo-articular. Anatomía patolóxica músculo- ligamentosa.

17.2. Estudo clínico do metatarso adductus. Clínica. Radioloxía. Probas complementarias.

Clasificación funcional, medicións das tangentes morno- calcáneas. Alternativas de tratamento.

17.3. Pé adductus. Etiopatogenia, anatomía patolóxica, clínica, radioloxía, tratamento e evolución.

Tema 18: Alteracións posturales do aparello locomotor con repercusión no pé e viceversa.

18.1. Definición, etiopatogenia, epidemioloxía. Anatomía patolóxica osteo-articular da columna vertebral.

BLOQUE TEMÁTICO 6	Tema 19: Historia clínica en podoloxía.
A HISTORIA CLÍNICA EN PODOLOXÍA	19.1. Concepto de Historia Clínica. Gramatical. Concepto Médico. Concepto Legal. 19.2. Natureza e propiedade da Historia Clínica. 19.3. A Historia Clínica no dereito español. Regulación Legal. Estrutura. 19.4. Modelo de historia clínica en podoloxía. 19.5. Entrevista clínica. Filiación. Anamnesis. Enfermidade actual. Antecedentes persoais. Antecedentes familiares. 19.6. Exploración clínica en decúbito, sedestación e bipedestación estático-dinámica. 19.7. Prognóstico. Diagnóstico. Tratamento. Curso clínico. 19.8. O consentimento informado e a receita en podoloxía.
BLOQUE TEMÁTICO 7	Tema 20: A podoloxía pasado, presente e futuro.
HISTORIA DA PROFESIÓN E MARCO CONCEPTUAL. CONCEPTO DE PROFESIÓN.	20.1. Evolución histórica da podoloxía. 20.2. A profesión de podoloxía. 20.3. Marco lexislativo de podoloxía. 20.4. O podólogo no equipo multidisciplinar. 20.5. Estudo das técnicas e forma de actuación podolóxica no ámbito sanitario.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Proba mixta	A60 A90 A89 A88 A87 A59 A58 A55 A54 A13 A12 A1 B15 B13 B12 B11 B7 B6 B3 B2 B22 B21 B18 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	5	0	5
Atención personalizada		15	0	15
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Proba mixta	EXAMEN TIPO TEST DE 30 PREGUNTAS

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proba mixta	Por tratarse dunha materia en extinción, os estudantes únicamente tendrán dereito a presentarse os exames

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación

Proba mixta	A60 A90 A89 A88 A87 A59 A58 A55 A54 A13 A12 A1 B15 B13 B12 B11 B7 B6 B3 B2 B22 B21 B18 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	100
-------------	--	-----

Observacións avaliación

El alumno debería preparar los contenidos de modo autónomo y presentarse a los exámenes, donde el 100% de la nota será el resultado de la citada prueba.

O EXAMEN CONSTARÁ DE UNA PRUEBA TIPO TEST DE 30 PREGUNTAS.

Fontes de información

Bibliografía básica	ALEXANDER, IAN J. El Pie. Exploración y diagnóstico. Barcelona: Editorial Jims; 1.992. BOUCHET, A. ; CUILLERET, J. Anatomía descriptiva, topográfica y funcional: miembros inferiores. Buenos Aires: Panamericana; 1.987. CARLSON, B. M. Embriología humana y biología del desarrollo. Segunda edición. Madrid: Harcourt ; 2.000. CUTTER, N.; KEVORKIAN, C.G. Manual de valoración muscular. Madrid: McGraw-Hill- Interamericana de España, S.A.U; 2.000. DANIELS L. Pruebas funcionales musculares. Madrid: McGraw-Hill- Interamericana de España;1.991. DAZA LESMES, J. Test de movilidad articular y examen muscular de las extremidades. Editorial Medica Panamericana; 1.996. GREENSPAN, A. Radiología en Ortopedia. Madrid: Marban Libros; 2.000. KAPANDJI, I. A.Fisiología articular. Volumen II. Miembro inferior. Madrid: Panamericana; 1.999. KENDAL, F.P.; KENDAL MC CREARY, E.. Músculos pruebas y funciones. Barcelona. Jims; 1.985. LLANOS ALCÁZAR, L. ; ACEBES CACHAFEIRO, J. El pie.Barcelona: Masson; 1.997. LELIVRE, JEAN; LELIVRE, JEAN-FRANCOIS. Patología del Pie. 4ª edición. Barcelona: Masson; 1.987. LOUDON, J.; BELL, S.; JHONSTON, J. Guía de la valoración ortopédica clínica. Barcelona: Editor Service, S.L.; 2.001 MCRAE, R. Exploración Clínica Ortopédica. Madrid: Harcourt Brace; 1.998. T. MICHAUD. Foot orthoses (and other forms of conservative foot care). Williams & Wilkins, 1997. MONTAGNE, J; CHEVROT, A.; GALMICHE, J.-M. Atlas de radiología del Pie. Barcelona: Masson; 1.984. NÚÑEZ-SAMPER, M.; LLANOS ALCAZAR, L. F. Biomecánica, Medicina y Cirugía del Pie.Barcelona:Masson; 1.997. ROCA BURNIOL, J.; CÁCERES PALAU, E. Esquemas clínico-visuales en Ortopedia. Barcelona: Doyma; 1.993. SÁNCHEZ LACUESTA, J. J.; PRAT PASTOR; J. M.; HOYOS FUENTES, J. V.; VIOSCA HERRERO, E.; SOLER GARCÍA, C.; COMÍN CLAVIJO, M.; LAFUENTE JORGE, R.; CORTÉS I FABREGAT, A.; VERA LUNA, P. M. Biomecánica de la marcha humana normal y patológica. Valencia: Instituto Biomecánico de Valencia; 1.999. TIXA, S. Atlas de Anatomía Palpatoria de la extremidad inferior.Barcelona: Masson; 1.999. VILADOT PERICÉ, A. Quince lecciones sobre de Patología del Pie. Barcelona: Springer-verlag ibérica; 2.000. VILADOT PERICÉ, A. Patología del Antepié.Barcelona: Springer-verlag ibérica; 2.000. YVES BLANC, G. A.; CASILLAS, J.; ESNAULT, M. La marcha humana la carrera y el salto. Biomecánica, exploraciones, normas y alteraciones. Barcelona: Masson; 2.000.
----------------------------	--

Bibliografía complementaria	ÁLVAREZ-CIENFUEGOS SUÁREZ, J. M^a; et. al. Responsabilidad legal del profesional sanitario. Madrid: Edicomplet; 2.000. BICKLEY, L. S.; HOEKELMAN, R. A. Propedéutica médica. 7ª Ed. Méjico: McGraw-Hill Interamericana; 1.999. CÉSPEDES, T.; DORCA, A. El Pie Diabético. Díaz de Santos; 1.997. EZPELETA, L. La entrevista diagnóstica con los niños y adolescentes. Madrid: Síntesis, S.A.; 2.001. FOLEY, R. Hombre mono. La historia de la evolución humana. Barcelona: Tusquets Editores; 1.995. HERRERA RODRÍGUEZ, A.; FERRÁNDEZ PORTAL, L.; HERRERO-BEAUMONT, G; RODRÍGUEZ DE LA SERNA, A. Monografías médico-quirúrgicas del aparato locomotor. La cadera Tomo I. Barcelona: Masson; 2.001. HERRERA RODRÍGUEZ, A.; FERRÁNDEZ PORTAL, L.; HERRERO-BEAUMONT, G; RODRÍGUEZ DE LA SERNA, A. Monografías médico-quirúrgicas del aparato locomotor. La cadera Tomo II. Barcelona: Masson; 2.001. HOPPENFELD, S. Exploración física de la columna vertebral y las extremidades. México. El manual moderno; 1.976. HICKMAN, C. P.; ROBERTS, L. S.; PARSON, A. Principios integrales de Zoología. Madrid: McGraw-Hill internacional; 1.999. HOPPENFELD, S. Neurología ortopédica. México. El manual moderno; 1.981. MONTAGNE, J; CHEVROT, A.; GALMICHE, J.-M. Atlas de radiología del Pie. Barcelona: Masson; 1.984. MOORE, KEITH L. Anatomía con orientación clínica. Argentina: Editorial Médica Panamericana; 1.993. MORVAN, G.; BUSSÓN, J.; WYBIER, M. Escáner del pie y del tobillo. Barcelona: Masson; 1.993. PEDROSA, C. S.; CASANOVA, R. Diagnóstico por imagen. Madrid; 1.997. ROOT, MERTON L.; ORIEN, WILLIAM P.; WEED, JOHN H.; HUGHES, ROBERT J. Exploración Biomecánica del Pie. Volumen 1. Madrid: Ortocen Editores; 1.991. SEIBEL, MICHAEL O. Función del Pie. Texto programado. Madrid: Ortocen Editores; 1.994.
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Anatomía específica do membro inferior/750G02002

Materias que continúan o temario

Observacións

Para calquera dúbida que se lle poda plantexar o estudante, por favor que este se dirija al profesor de la materia.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías